

Bij de voorplaat : De Middelste smaragdhagedis (*Lacerta media*)

- Taxonomische status:** Familie Lacertidae, genus *Lacerta* ('Groene hagedissen').
- Verspreiding** : Zuidelijk Kaukasus-gebied, Turkije, noordwestelijk Iran, Libanon en Israël (MANTEL, 1992).
- Beschrijving** : Een forse smaragdhagedis met zes rijen buikschubben (*L. trilineata*-soorten meestal acht rijen). Mannetjes, maar ook vrouwtjes, kunnen opvallend blauw zijn. De eerste zijn groter, hebben een zwaardere kop, een dikke staartwortel en femoraalporiën. Jonge dieren hebben vijf lichte lengtestrepen op een bruine ondergrond.
- Biotoop** : Variabel, meestal typisch biotoop voor smaragdhagedissen: ruig terrein, wegbermen enzovoorts. Ze komen in de bergen voor tot op 1700 meter hoogte.
- Voedsel** : Het gebruikelijke scala van insecten en dergelijke.
- Voortplanting** : Paringen zijn door ons en voor zover wij weten ook door andere terrariumhouders niet gezien. In het buitenterrarium legden twee in gevangenschap geboren vrouwtjes in oktober legsels met een grootte van ten hoogste vijftien eieren. Daarvan kwamen na 81 tot 101 dagen vijf eieren uit, bij een temperatuur van 28°C. Een dergelijke spreiding van incubatietijden wordt ook vermeld door NETTMAN & RYKENA (1984). Jonge dieren kunnen binnen een jaar geslachtsrijp worden, maar ze missen dan wel hun zomer- of winterrust.
- Gedrag** : Deze dieren worden in gevangenschap soms handtam, maar in het bijzonder de vrouwtjes hebben dan de neiging erg vet te worden. We hebben geen agressie ten opzichte van andere soorten gezien.
- Terrarium** : Deze hagedis doet het in het buitenterrarium voortreffelijk, als er voldoende schuilmogelijkheden, en vooral planten, aanwezig zijn. In binnenterraria doen de dieren het aanmerkelijk slechter, ook al vanwege de beperkte ruimte. Buiten zijn de dieren ook altijd veel mooier op kleur.
- Bijzonderheden** : Deze hagedis werd vroeger als een ondersoort van *Lacerta trilineata* beschouwd. Sinds 1986 is hij opgewaardeerd tot een zelfstandige soort (SCHMIDTLER, 1986) met vier ondersoorten (zie ook MANTEL, 1992). Het afgebeelde dier is in 1987 gekocht bij een Rotterdamse handelaar. De precieze vindplaats is niet bekend, en dus de ondersoort evenmin. De vraag is hoeveel dieren uit die betreffende import er nog in Nederland zijn. We willen graag in contact komen met degenen die nog in het bezit zijn van deze dieren, in verband met een eventueel te vormen kweekgroep.
- LITERATUUR** : MANTEL, P., 1992. De Smaragdhagedissen (*Lacerta viridis*-complex). *Lacerta* 50 (4) : 140-156.
NETTMAN, H.K. & S. RYKENA, 1984. *Lacerta trilineata*, Bedriaga 1886. Riesensmaragdeidechse. In BÖHME, W., 1984. Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas. Band 2/1. Echsen I.
SCHMIDTLER, J.F., 1986. Orientalische Smaragdeidechsen: 2 Über Systematik und Synökologie von *Lacerta trilineata*, *L. media* und *L. pamphylica* (Sauria: Lacertidae). *Salamandra* 22 (2/3) : 126-146.

Tekening: Harry Biard, tekst: Harry Biard en Peter Mudde.